

Eliáš – člověk jako my

Velkou moc má vroucí modlitba spravedlivého. Eliáš byl člověk jako my, a když se naléhavě modlil, aby nepršelo, nezapršelo v zemi po tři roky a šest měsíců. A opět se modlil, a nebe dalo déšť a země přinesla úrodu. Jak. 5,17-18

Milí bratři, milé sestry,

Jakub nám připomíná mimořádnou postavu biblických dějin, Eliáše. Bible jej líčí jako zapáleného a horlivého proroka. Proroka velkých a mocných činů. Eliáše známe jako toho, kdo pomohl vdově v Sareptě Sidonské, kde zázračně rozmnožil mouku a olej, aby měla z čeho upéct chleba v době hladu. Vzkřísil jejího syna. Na hoře Karmel dokázal všemu lidu, že jen Hospodin je Bohem.

Hospodin o něm skrze proroka Malachiáše říká: „**Hle, posílám k vám proroka Elijáše, dříve než přijde den Hospodinův veliký a hrozný. On obrátí srdce otců k synům a srdce synů k otcům...**“ (Mal. 3,23-24) A když Ježíš visel na kříži a vykřikl: „**Eloi, Eloi, lema sabachtani?**“ (Mat. 15,34), ti kdo stáli kolem, řekli „Hle volá Eliáše.“ Až do dnešní doby ortodoxní Židé dodržují zvyk, že když slaví Velikonoce, rozestaví židle kolem stolu a jednu židle nechají prázdnou, protože čekají, že přijde Eliáš.

Eliáš byl jedním z největších proroků Starého zákona. A přesto Jakub říká **"Eliáš byl člověk jako my."** Co má na mysli, když říká: "Eliáš byl člověk jako my"? Není to trochu přehnané? Dokážeme si představit Eliáše, jak se prochází někde tady po chodníku? Dokázali bychom si ho představit, jak jde do obchodu, aby si nakoupil nebo jak si vybírá z jídelního lístku, co si dá k obědu? Asi těžko. Možná bychom dokonce řekli, že takové představy hraničí až se znevažováním takové velké biblické postavy.

Kdyby Jakub řekl, že Petr byl "člověk jako my", myslím, že bychom se s tím dokázali ztotožnit snadno. Petr měl svoje chyby. Byl impulzivní, občas mluvil rychleji, než myslel. Selhal a zapřel svého Pána. Takže pokud by Jakub řekl: "Petr byl člověk jako my", tak bychom asi řekli, „ano, to je pravda, takový jsem i já". Nebo kdyby Jakub řekl: "David byl člověk jako my", mohli bychom říci „opravdu se v něm poznávám“, David píše ve svých žalmech o svých zklamáních, o hledání Boží vůle, vyjadřuje touhu po Boží tváři. Zažil smutek a sklíčenost. David zhřešil. Měl problémy s dětmi. David byl skutečně člověk jako my.

Ale ty Jakub nezmiňuje. Říká: "Eliáš byl člověk jako my". A pokračuje dál a říká, že když se Eliáš naléhavě modlil, aby nepršelo, Bůh zadržel déšť. Pak o 3 a půl roku později se Eliáš znovu modlil, tentokrát za déšť a déšť přišel. Jako prorok poslaný od Boha, Eliáš učinil řadu mimořádných věcí. Ale Jakub nám chce říci, že Eliáš byl jen obyčejný člověk, a že Bůh si může použít obyčejné lidi pro svoje záměry a dosáhnout s nimi mimořádné věci. A tak se podívejme, co se na příkladu Eliáše můžeme naučit.

I. Hospodin je Bůh

To první, co nám ten příběh říká je, že pravý služebník Boží je ve své víře jednoznačný. Už jméno Eliáš to vyjadřuje, znamená „Hospodin je můj Bůh.“ Přesně vystihuje Eliášovo vyznání. Eliáš věřil celým srdcem, že "Hospodin je Bůh a není jiného."

Ten příběh se odehrává v době krále Achaba. Achab jako izraelský král také věřil, že Hospodin je Bůh. Ale jako král se musí starat o svoji říši. Vládne v severním Izraelském království a usiluje o to zajistit zemi před vpády vojsk ze sousedních zemí. A jde na to jako správný politik různými cestami. Jižní hranici si pojistil tím, že provdal svoji dceru Atalju za judského krále Jórama, a aby si pojistil severní hranici, vzal si sám za manželku sidónskou princeznu Jezábel. Ale Jezábel věřila, že Baal je bůh. A Achab měl dost starostí s Aramejci

a Moábci, kteří na něho dotírali na východě, a nechtěl si to rozházet ještě se svojí manželkou. A tak ho napadlo geniální řešení: Jestliže uctívání jednoho boha je dobré, tak uctívání dvou bohů je ještě lepší.

Do svého paláce přivedl Baalovy kněze a řekl lidem: Můžete uctívat toho boha, kterého si vyberete, anebo jestli chcete, můžete uctívat oba. A sám to také začal dělat. Baalovi postavil oltář i posvátný kůl, klaněl se mu a přinášel mu oběti. A izraelité ho začali napodobovat. Sice pořád věděli o Hospodinu a o tom, že on je vyvolil jako svůj lid, vyvedl z Egypta a dal jim zaslíbenou zemi. Ale uctívání Baala bylo příliš lákavé. Baal byl totiž bohem, který sliboval úspěch, štěstí a spokojený život. Byl to bůh „dešťodárce“, který zajišťoval obživu lidem i dobytku. Hospodin vyžadoval, aby izraelský národ ctil jeho zákon, aby nekradli, nepodváděli, nezabíjeli, byli věrní. Měl velké nároky. Baal říkal: Můžeš si žít, jak chceš. Jenom mě uctívej, pokloň se mi, a já ti dám všechno, na co si vzpomeneš. Na to lidé vždycky slyší. A země se začala pomalu proměňovat a vzdalovat Hospodinu.

A tu se Eliáš staví proti Achabovi a odsuzuje jeho modloslužbu. Jako Boží varování a znamení Boží svrchovanosti přichází sucho. A k rozhodujícímu střetu mezi Eliášem a Baalovými proroky dochází na Karmelu. Eliáš tu říká Izraelcům: **„Jak dlouho budete poskakovat na obě strany? Je-li Hospodin Bohem, následujte ho; jestliže Baal, jděte za ním!“** Vyzval Baalovy proroky, aby zjistili, kdo je skutečný Bůh a je schopen odpovědět na modlitby. Baalovi proroci postavili oltář a volali Baala, aby seslal oheň z nebe a přijal jejich oběť. Ale nestalo se vůbec nic. Křičeli skoro celý den, dokud nezačali chraptět. Roztrhali svoje šaty, dokonce se sami zraňovali a řezali, aby upoutali Baalovu pozornost, ale nic se nestalo.

Nakonec, když už bylo jasné, že Baal nijak reagovat nebude, je řada na Eliášovi. Přišel čas ukázat jednou provždy všem, kdo je opravdovým Bohem. Lid k němu přistupuje, Eliáš obnovuje zpustlý Hospodinův oltář a nabízí svou oběť. A když se Eliáš modlí, Bůh dramaticky reaguje ohněm z nebe a spálí oběť. Hospodin je jediný Bůh. To je vyznání Eliášova života.

Je to něco, co bychom měli slyšet my dnes? Eliáš říká: Nenechám se nakazit svým okolím. Budu žít čistý život. Moje svědectví bude jasné. Nepřizpůsobím se a nebudu uctívat cizí bohy. Budu se stále držet svého vyznání, že Bůh je ten, který je a že není žádného jiného boha.

Potřebujeme to slyšet, vzít to za své a znovu a znovu si to připomínat. Svět nás bude tolerovat jako křesťany, pokud nebudeme brát naše křesťanství příliš vážně. Svět nemá vůbec nic proti tomu, abychom věřili v Ježíše Krista, pokud se přizpůsobíme jeho standardům, hodnotám a postojům. Eliáš se nepřizpůsobil.

Před rokem 1989 nebylo těžké vidět, čemu se křesťan nemá přizpůsobit. Byl to komunismus, který symbolizoval pohanskou modloslužbu. Ale i dnešek má své Baaly, kteří jsou možná ještě horší, protože nejsou tak vidět. Zajištění života, úspěch, pohodlný život. A všechny ty další věci, které se snaží zabrat první místo v našem životě a Boha odsunout až někde na druhou kolej.

Tak nějak to bylo za dnů Achaba. Lidé věděli o Hospodinu, ale byli vůči němu lhostejní, nehledali jeho vůli a žili si po svém. Neděje se to dnes? Klidně si věřte v toho svého Ježíše. Ty věříš ve svého Boha a já věřím zase ve svého. Steve Jobs, zakladatel firmy Apple, v jednom svém proslovu před studenty řekl: „Musíte v něco věřit – své intuici, osudu, životu, karmě, čemukoliv. Nikdy mě takový přístup nezklamal a byl v mém životě rozhodující.“ Musíš v něco věřit. A je jedno, co to je. Klidně si věř v Hospodina. Já věřím zase v něco jiného. Ale víra sama o sobě nestačí. Podle Bible dokonce i satan věří. Lidé říkají: Tvůj bůh je stejně dobrý jako můj, ty uctíváš svého a já uctívám mého, a mohl bych dokonce uctívat toho tvého, protože v tom vlastně není žádný rozdíl. Ale Eliáš říká něco jiného: Hospodin je jediný Bůh. Nepřejímejte hodnoty světa, ale buďte lidem odděleným pro Hospodina a jemu buďte věrní.

2. Boží člověk se nepřizpůsobí, ale je proměněný

Nějaká matka má za sebou dlouhý den. Je utahaná a konečně se jí podaří dostat své dvě děti do postele. Celý den se těší na večer, kdy si odpočine a nikdo po ní nebude nic chtít. Napustí si do vany horkou vodu a chvíli jen tak relaxuje. Umyje si vlasy. Obleče si svůj starý pohodlný župan a vlasy si zabalí do osušky. Na tvář si nanese pleťovou masku. Ale když pak prochází kolem dětského pokoje, uslyší zvuky polštářové bitvy. Vtrhne do pokoje, rozsvítí a zvýšeným hlasem přikáže klukům, aby se okamžitě zklidnili a spali. Zhasne a zabouchne dveře. Kluci jsou chvíli zticha a až za chvíli se jeden odváží vystrčit hlavu zpod peřiny a ptá se toho druhého: „Prosím tě, kdo to byl?“

Ale Bible mluví o jiné proměně, než jenom o proměně naší vizáže. Apoštol Pavel píše v epistoletě do Říma ve 12. kapitole následující slova: **"Vybízm vás, bratří, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou obět'; to at' je vaše pravá bohoslužba. A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé."** (Řím. 12: 1-2) V tom oddíle jsou dvě důležitá slova: „Přizpůsobit se“ a „Proměna“. A když čteme Bibli a sledujeme osudy lidí popisovaných na jejich stránkách, zjistíme, že se hodí do jedné ze dvou kategorií: Do kategorie těch, kteří se přizpůsobili světu a těch, kteří proměnili svět.

Jidáš se přizpůsobil. Měl úžasnou výsadu slyšet Ježíšovo učení přímo od něho samotného. Ale on se přizpůsobil a nechal se koupit světem. Josef se nepřizpůsobil. Byl prodán do otroctví. Ocitl se v pokušení cizoložství s Putifarovou manželkou. Ale on nepodleh, nepřizpůsobil se a časem proměnil svět, ve kterém žil. Daniel se nepřizpůsobil. Nepřizpůsobil se radostem paláce. Nesklonil se před zlatými modlami. Zůstal pevný ve víře, modlil se a svět, ve kterém žil, se proměnil. Totéž platí o Petrovi, Jakubovi, Janovi a všech ostatních velkých postavách, kteří následovali Boha. Prožívali zkoušky a pronásledování, ale nepřizpůsobili se a nakonec přepsali historii naší civilizace.

Ježíš řekl: **Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Neboť jednoho bude nenávidět a druhého milovat, k jednomu se přidá a druhým pohrdne."** (Mat. 6:24) A tak je to v dnešní společnosti. Je mnoho oltářů a mnoho bohů, kteří se hlásí o naši pozornost a naši úctu. Společnost říká: "Není žádný problém, klidně můžete patřit do církve a být váženým a úctyhodným křesťanem. Stačí se jenom otevřít novým myšlenkám a sloužit i ostatním bohům."

Ale od Eliáše zní tato zvěst: Nepřizpůsobujte se, ale buďte proměnění. A Pavel říká jak: "Nejprve nabídněte svá těla jako živé oběti." Dejte sami sebe Bohu k dispozici. Dejte mu prostor, aby vás mohl použít. Za druhé: "Obnovte svou mysl." Nechte Boží slovo, aby vás učilo a formovalo vaše myšlení, vaše postoje a vaše hodnoty. A za třetí: "Pak budete schopni rozeznat co je Boží vůle, co je dobré, Bohu milé a dokonalé" pro svůj život.

To je dnešní Jakubovo a Eliášovo poselství pro nás. Braňme se kompromisům. Stejně jako Eliáš máme stát pevně jako ti, kdo Ježíše vyznávají jako Pána a zvěstovat, že jediným Bohem je Hospodin. Máme být proměnění, protože jsme poznali jeho lásku.

Slyšel jsem příběh o malé holčičce, která nosila na krku zlatý řetízek s křížkem. Jednou ji potkal nějaký člověk, který si toho křížku všiml a oslovil ji: "Holčičko, víš, že kříž, na kterém zemřel Ježíš, nebyl tak krásný jako ten, který nosíš? Byla to ošklivá dřevěná věc." Ale ona se nedala a odpověděla: "Ano, vím. Ale v nedělní škole jsme si říkali, že čehokoliv se Ježíš dotkne, to se změní."

Modlitba: Pane Ježíši, děkujeme Ti, že se dotýkáš našeho srdce. My bychom často tak rádi změnili druhé. Svoje manžely a manželky. Svoje bratry a sestry v církvi. A Ty nám připomínáš, že nejprve má být proměněn náš vlastní život. Prosíme, dej, aby vyznání našeho života bylo jasné a jednoznačné, a abychom se pevně drželi toho, že ty jsi ten jediný, ten Svatý, Beránek Boží, který dal sám sebe místo nás. Amen